

משוח מלחמה פרק שמיני סוטה

מד.

עין משפט
נר מצוה

כה א מיי פ"ג מהל' אכל
הל"ג סגג לאין רלה
טוש"ע י"ד ס"י שעא עטר
ה:
בו ב מיי פ"ו מהל'
טומאת מת הליט
וע"ש בב"מ:
ג מיי פ"ז מהל' מלמס
דין ז:
ד מיי שם הל' טו:
בו ה מיי פט"ו מהל'
אסורי ביאה הליט
ופ"ז הל"ב:
כה ו מיי פ"ה מהל'
דעות הלי"א:
כז ז מיי פ"ז מהל'
מלמס הל' י"א:
ל ה מיי שם הל"טו:
לא ט מיי שם הל"ד:

מאהיל על חלל הפתח: והני מילי כו'. השתא מהדר לפרושי סייעמיה מהכא. מדליתרין למיתני העומד לתוכו טהור ש"מ הני מילי חצר הקבר דמסיימנא מחילתא דמערה לחודיה ודחצר לחודיה ויש היכר בדבר אכל מת בעלמא המוטל באויר מודו בית הלל דתפיס ארבע אמות מדליתרין למיתני העומד לתוכו טהור דאי בעלמא לא גזור למה לי לאשמועינן הכא דטהור: ואפי' היא לו שומרת יבם שלא קדשה הוא אלא מכח אחיו בזה לו: לקחה. מדלגא כתיב לקח מיעוטא הוא למעוטי לקחת אסור: דדרבה. דאמר אין עזירה בקידושין עד שיבעול שיצא זרעו או אם האשה לידי חילול וממורת ונתינה אין עזירה בקידושין דלא כתיב ביה לא יקח אלא לא יצא¹ ולא תחמני² אכל אלמנה כתיב זה לא יקח³ וקחה היינו קידושין ואליטרין דרבה דלא תימא מקידושין עבד ליה אסור: ונתינה. מן הגבועים דכתיב זהו ויתנס יהושע לחוטיבי עינים (יהושע ט) והן משבעה אומות: ועפדה בשדה לך. ונצבה בשדה מלאכתך לך: גמרא. לתת סבדא להצין בטעמי המשנה והלכה כדברי מ"י: אם הוסיף צו דימום אחר. שורה של אצנים או בגובה או בעובי מו לא היו על מכונן וקרינא ביה חדש⁴: שמחשין אוסו. שאינו מתקיים: נצבעו. נשמיטה: אין לי אלא חדשה. נמולה: אלמנה וגרושה. מאחר ונשאה זה: יכול אף בנה בית. חדש ולא חנכו יהא כזה שיהא נקי מן הכל: ברתנא⁵ ויספו בשוטרס. על דברי הן: נקשרי. כשמתקשרים לעמוד נפשים שלא יפרידו ארבים: לפיכך. שהירא זהו הירא מעצרות מלה המורה בנה ונטע ואירס לחזור בגלגל כפי שיתלה צדק המורה ולא יתבייש לומר מעצירות שידיו הוא ירא וחזר: ר' יוסי אומר כו'. בגמרא [ע"ג] מפרש במאי פליג ארבי יוסי הגלילי: ובעקבו של עם. בסופו של עם שעומדים שלא יחזרו אחרונים לאחריהם לנוס: מעמידין וקפיין מלפניהם. בראשם של כל המלחמה מעמידין בני חרם גבורים ממונים לכך שאם יפול אחד מן הנלחמים יעמידוהו ויקפיהו ויגבירו את חרם האצנים בדבריהם: [ואחריהם]. ואחריהם של אחרים מאחריהם: וכשילין של ברזל צדיהם. לשמור שלא ינוסו. וכשילין כעין חנין שקורין ור"ש⁶: שתחילת

מה טופס ארבע אמות לעומאה. חכמים גזרו שיהא המת מטמא כל הנכנס בארבע אמותיו כדי שלא ירגילו אכילי טהרות ליקרב לו והוא סבור שלא האהיל ויש לחוש שמא יפשוט ידו והאהיל ולא אדעתיה: וסנא סנא. וכן תני תנא דידן צמסנה הנשנית ציינו צבית המדרש בקדר טהרות (אהלות פט"ו מ"ח): חצר הקבר שלפני המערה כדאמר סדר ציין הקצרות צבא בתרא (דף ק:) שעושין מערות גדולות של עץ על שם ומופר צכותליה סביב כוכין ארוכות כמדת המת ותוחבו לתוכן והמערה מקורה בתקרה ויסיפו ועושה גומא רחבה צד המערה ופותח פי המערה לתוך הגומא ככותל המערה כמין פתח ולמות גומא היא חצר הקבר: העומד נסופו טהור. כל מקום שהוא עומד זה טהור כיון דמיערה חלוקה הימנה ומחילותיה ניכרות לא גזור רבנן צמסיה צמסיה שיתפסו ד' אמות סביבותיה לצד המערה כדי גזור רבנן ארבע אמות צמת המוטל באויר וכגון למעלה אכל גג המערה כדי להרחיק את האדם מלהאהיל על הטומאה אכל כן יש היכר: והוא שיש זה ארבע אמות. הוא דחשיבא מקום לענמה אכל חשיבא מכאן בטלה אכל המערה ולא חשיבא למיהוי מקום לענמה: וצ"ה אומרים ארבעה טפחים. הוא מקום חשבו. הוא מקום חשבו בכל דוכתא: צמה דברים אמורים. צ"ה אמרו ליה: נשפחה של חצר למעלה. שאין לה כניסת מדרון צמעות מן הזד אלא כשיורדין לה קופלין לה וכשעולין מתוכה מטפס ועולה. ולקמן פריך איפכא מיתבצרא: כלפי נייא. כנגד איפוא הפכת דברין. לייא איפוא כדאמר בצרכות (דף נח.) כגני לייא כדים שצורים להיכן הולכין. איפכא מסתברא מן הזד כשעשו לחצר מדרון לנאת דרך לדדים איכא למימר כיון דלא גזור רבנן ארבע אמות מצחיות ניכרות סגי להאי חצר בצרבעה טפחים והעומד זה הרי זה טהור שאין לנו צמה לטמא דאינו כריך לטפס ולעלות שיפשוט זרועותיו והאהיל כנפיו על חלל הפתח כדי נפיק מידי ונפיק נשמתו ונמשך לו מן הפתח של מערה לצד פתח של חצר וינא לו: מלמעלה אי אפשר דלא מאהיל. כיון דאינו אלא ארבעה טפחים אי אפשר לו לפרוש כנפיו ולטפס ולעלות אלא אם כן

16 ב"ב קא. אהלות פט"ו מ"ח, טו ולעיל מג"א; 17 וקדושין ע"ט, ט"ז; 18 ומוספתא פ"ז, ד; 19 וסנהדרין נ"א, ע"א, ונחסי מהל' טו, ולעיל מג"א, טו; 20 ודברים כג, ד; 21 ודברים טו, ויקרא כ"א, טו; 22 לפי ד"ה מדינה, ודברים כ, ו.

תורה אור השלם

1. ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילקח וישלב לביטו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחה: דברים כ ו
2. וקפ השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הקרא ורך הלבב ילקח וישלב לביטו ולא ימס את לבב אקחו כלבבו: דברים כ ח
3. הכן בחזן מלאכהך ועתרה בשדה לך אחר וקבית ביה: משלי כד כו
4. כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עקיו לכל דבר נקי יהיה לביטו שנה ארת ושמת את אשתו אשר לקח: דברים כד ה
5. ויהיה ככלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם: דברים כ ט

לעזי רש"י

ור"ש ויר"ש. ה"צ"ס.

מוסף רש"י

לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו. לחזור על בית וחרס ואשה נכסות על החורים צביל עניות שדנס שלא יעט שטה צבלי עזירה והיראה חזר לחזר שמה בנה את בית או נטע כרם או ארס אשה (דברים כ ח.) מעמידין וקפיין לפניהם. בני חרם עומדין צבילה המערכה לוקח את הטפלים והקוסם דברים שוב אל המלמה ולא מנוס, שתלת נפילה ניסה (שם ב ט.) לקפח את שוקיו. לקצן רגליו (קדושין יב.)

תנא מפני שמחדשין אותו פעמים בשבוע: ואלו שאין זיין ממקומן בנה בית חדש וחנכו וכו': תנו רבנן אשה חדשה אין לי אלא אשה חדשה אלמנה וגרושה מנין תלמוד לומר אשה מכל מקום אם כן מה ת"ל אשה חדשה מי שחדשה לו יצא מחזיר גרושתו שאין חדשה לו ת"ר לא יצא בצבא יכול בצבא הוא דלא יצא אבל יספיק מים ומזון ויתקן הדרכים תלמוד לומר ולא יעבור עליו לכל דבר יכול שאני מרבה אף הבונה בית ולא חנכו נטע כרם ולא חללו ארס אשה ולא לקחה ת"ל עליו עליו אי אתה מעביר אבל אתה מעביר על אחרים ומאחר דכתב לא יעבור לא יצא בצבא למה לי לעבור עליו בשני לאוין: ברתנא² ויספו השוטרים לדבר אל העם וגו' ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כ"כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר' רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגלגל רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין הרי הוא הירא ורך הלבב והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקבו של עם מעמידין וקפיין לפניהם ואחרים מאחוריהם וכשילין של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקיו שתחילת